

Bryssel den 30 juni 2025
(OR. en)

11055/25

FIN 800

FÖLJENOT

från: Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av
Martine DEPREZ, direktör

inkom den: 30 juni 2025

till: Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd

Komm. dok. nr: COM(2025) 373 final

Ärende: RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET
OCH RÅDET
om uppföljning av ansvarsfrihetsförfarandet för budgetåret 2023

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 373 final.

Bilaga: COM(2025) 373 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 27.6.2025
COM(2025) 373 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om uppföljning av ansvarsfrihetsförfarandet för budgetåret 2023

**RAPPORT OM UPPFÖLJNINGEN AV EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS
FRAMSTÄLLNINGAR TILL KOMMISSIONEN I RESOLUTIONERNA RESPEKTIVE
REKOMMENDATIONEN OM ANSVARSFRIHET FÖR BUDGETÅRET 2023**

Innehåll

1. Inledning.....	1
2. Skydda EU:s ekonomiska intressen	1
3. EU-budgetens resultat och effekterna av faciliteten för återhämtning och resiliens	6
4. EU-finansieringens öppenhet.....	7
5. Kommissionens upplåningsverksamhet och nya egna medel	9
6. Utestående budgetåtaganden – <i>reste à liquider</i> (RAL) och åtgärder för att påskynda utnyttjandet av EU-medel.....	10
7. Framtiden.....	11

1. Inledning

Mot bakgrund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, energikrisen, naturkatastrofer och ekonomisk oro fortsatte EU:s budget under 2023 att bidra till stabilitet, resiliens och strategiska investeringar till förmån för den europeiska allmänheten, jordbrukare, forskare, företag och regioner i och utanför Europa.

Den 7 maj 2025 beslutade Europaparlamentet, med beaktande av en rekommendation från rådet, att **bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av EU:s budget 2023**. Rådets rekommendationer och Europaparlamentets resolution innehåller mer allmänna krav och särskilda rekommendationer till kommissionen om genomförandet av EU:s budget.

I denna rapport om uppföljningen av begäran om ansvarsfrihet för 2023 sammanfattas de åtgärder som kommissionen vidtagit som svar på både i) Europaparlamentets framställningar i avsnittet ”Politiska prioriteringar” i resolutionen om ansvarsfrihet¹ och ii) rådets huvudsakliga framställningar i rekommendationen om ansvarsfrihet². Rapporten ingår i kommissionens integrerade finansiella rapportering och redovisningsrapportering. Under det sista kvartalet 2025 kommer kommissionen att utfärda en annan, mer detaljerad rapport som kommer att ge svar på alla specifika rekommendationer i rekommendationen och resolutionen om ansvarsfrihet.

2. Skydda EU:s ekonomiska intressen

Kommissionen fäster största vikt vid att övervaka användningen av EU-medel, i samarbete med nationella myndigheter och genomförandepartner.

a. Utgifter i linje med EU:s värden, inbegripet rättsstatsprincipen

¹ Europaparlamentets beslut av den 7 maj 2025 om ansvarsfrihet för genomförandet av Europeiska unionens allmänna budget för budgetåret 2023, avsnitt III – kommissionen, genomförandeorganen och nionde, tionde och elfte Europeiska utvecklingsfonden (2024/2019 (DEC)).

² Rådets rekommendation om beviljande av ansvarsfrihet för kommissionen för genomförandet av Europeiska unionens allmänna budget för budgetåret 2023 (6179/24).

Rättsstatsprincipen

Kommissionen agerar på parlamentets uppmaning att ”säkerställa ett strikt och snabbt genomförande av [villkorlighetsmekanismen för rättsstatsprincipen] när medlemsstaterna bryter mot rättsstatsprincipen om detta påverkar eller riskerar att påverka unionens ekonomiska intressen”³.

Kommissionen bidrar till att säkerställa en fullständig och effektiv användning av **villkorlighetsförordningen** för att skydda EU:s budget från överträdelser av rättsstatsprincipen.

Ungern omfattas till exempel av åtgärder enligt villkorlighetsförordningen för skydd av EU:s budget sedan 2022, när rådet på förslag av kommissionen antog två åtgärder: i) ett upphävande av 55 % av budgetåtagandena från tre sammanhållningspolitiska program och ii) ett förbud mot att ingå nya rättsliga åtaganden med ”allmännyttiga trustar” och enheter som förvaltas av dem för EU-finansiering genom direkt och indirekt förvaltning.

Den 13 december 2023 omprövade kommissionen Ungerns situation enligt förfarandet i villkorlighetsförordningen. Kommissionen fann att risken för EU:s budget hade förblivit oförändrad sedan december 2022 och att rådets åtgärder inte bör anpassas eller upphävas. Den första delutbetalningen av de inställda åtagandena för 2022, motsvarande cirka 1,04 miljarder euro, löpte ut i slutet av 2024 vilket innebär att Ungern gick miste om dem. På samma sätt kommer en andra delutbetalning på cirka 1,1 miljarder euro, motsvarande 2023 års åtaganden, att gå förlorad för Ungern i slutet av 2025 om den berörda åtgärden inte har upphävts vid tidpunkten, och detta kommer att upprepas årligen.

Den 2 december 2024 underrättade Ungern kommissionen om att landet hade gjort ändringar i lagstiftningen för att hantera intressekonflikter i de allmännyttiga trusternas styrelser. I sitt beslut av den 16 december 2024 konstaterade kommissionen dock att de anmälda lagändringarna inte på ett tillfredsställande sätt löser de kvarstående problemen. Kommissionen föreslog därför inga upphävanden eller anpassningar till rådet avseende åtgärden om allmännyttiga trustar och enheter som förvaltas av dem. Kommissionen beskrev tydligt de anpassningar som skulle behövas för att åtgärda situationen i tillräcklig utsträckning.

Kommissionen fortsätter att övervaka utvecklingen i alla 27 medlemsstater enligt villkorlighetsförordningen och genom sin årliga rapport om rättsstatsprincipen. Varje situation bedöms individuellt, och kommissionen kommer inte att tveka att vidta nödvändiga åtgärder om en viss situation uppfyller kriterierna i förordningen.

Utöver villkorlighetsförordningen förfogar kommissionen över två andra viktiga instrument som bidrar till att skydda EU:s budget mot överträdelser av rättsstatsprincipen: i) de övergripande nödvändiga villkoren om Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna enligt förordningen om gemensamma bestämmelser och ii) de delmål och mål som rör problem i fråga om rättsstatsprincipen inom ramen för nationella planer för återhämtning och resiliens.

Kommissionen kommer att fortsätta att använda denna uppsättning verktyg och alla andra instrument som står till dess förfogande. Så som anges i det senaste meddelandet om vägen

³ Se punkt 10 – 2024/2019(DEC).

till nästa fleråriga budgetram kommer respekten för rättsstatsprincipen att förbli ett villkor för att få EU-medel, och nästa fleråriga budgetram kommer att innehålla kraftfulla skyddsåtgärder för detta.

EU:s värden

Kommissionen noterar att parlamentet anser att ”det är absolut nödvändigt för unionens trovärdighet att kommissionen ser till att inga EU-medel tilldelas individer eller organisationer som är knutna till någon form av terroriströrelse eller någon annan rörelse som uttrycker extremistiska åsikter, uppmanar till våld och hat och som direkt strider mot Europeiska unionens grundläggande värden”.

Genom de senaste ändringarna av budgetförordningen infördes uttryckliga skäl inom ramen för detta system för att utesluta enheter från att få ta emot EU-medel om de har konstaterats delta i verksamhet som strider mot EU:s värden. Genom systemet för tidig upptäckt och uteslutning kan kommissionen utesluta enheter med anknytning till finansiering av terrorism, terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet från EU-finansiering.

När det specifikt gäller finansieringen av FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar i Mellanöstern (UNRWA), som parlamentet uttrycker stor oro över i sin resolution om ansvarsfrihet, påminner kommissionen om att den i efterdyningarna av terroristattacken i Israel den 7 oktober 2023 granskade hela sitt ekonomiska stöd till Palestina, inklusive program med UNRWA.

Översynen bekräftade att UNRWA uppfyllde de rättsliga kraven gentemot EU, däribland kravet att inte stödja verksamhet som bidrar till finansiering av terrorism.

På senare tid, så som anges i kommissionens uttalande av den 29 januari 2024, åtog sig UNRWA att i) tillåta att en revision utförs av oberoende externa experter som utsetts av EU, ii) stärka avdelningen för interna utredningar, och iii) genomföra en översyn av all UNRWA-personal för att bekräfta att de inte deltog i attackerna. UNRWA har fullgjort dessa åtaganden.

b. Skydda EU-budgeten mot bedragare

Intäktssidan

I sin årsrapport för 2023 lämnade Europeiska revisionsrätten, liksom tidigare, ett uttalande utan reservation om intäktssidan i EU:s budget och bekräftade på nytt kommissionens stabilitet och korrekthet i fråga om uppbörd av intäkter. Parlamentet påminner om riskerna för EU:s ekonomiska intressen med otillräckliga eller ineffektiva tullkontroller av importerade varor och lovordar de insatser som gjorts av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) för att bekämpa bedrägerier med anknytning till tullar och mervärdesskatt. Dessutom föreslog kommissionen 2023 en ambitiös reform av tullunionen, som för närvarande förhandlas fram med medlagstiftarna. Genom att inrätta en EU-tullmyndighet som kommer att förvalta EU:s nya tulldatacentral kommer denna reform också att underlätta tidig upptäckt av risker som påverkar uppbörden av tullar som en del av en övergripande förstärkning av EU:s tullriskhanterings-, analys- och kontrollkapacitet.

Struktur för bedrägeribekämpning

Förberedande arbete har inletts med en översyn av EU:s bedrägeribekämpningsstruktur. Ett upptaktsmöte på hög nivå ägde rum den 14 mars 2025, där de viktigaste intressenterna

samlades: kommissionen, Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo), Olaf, revisionsrätten, Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) och Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol). Arbetsgrupper på teknisk nivå har inrättats. Kommissionen planerar att lägga fram en vitbok i vilken allmänna riktlinjer föreslås inför den kommande översynen av bedrägeribekämpningsstrukturen.

Förstärkning av budgeten för Eppo och Olaf

Kommissionen noterar parlamentets upprepade uppmaningar om en förstärkning av Eppos och Olafs kapacitet och samarbete.

Enligt ursprungliga planer skulle Eppo nå full storlek på 115 anställda 2023 och därefter bedriva sin verksamhet med en stabil personalstyrka. Eppos personal vid centralkontoret har dock utökats till 307 år 2025. Under 2024 och 2025 fick Eppo ytterligare förstärkningar för att ombesörja Polens och Sveriges deltagande, ta itu med stigande löne- och bostadskostnader och uppnå fullständigt oberoende för sitt it-system från kommissionen.

Trots begränsningarna avseende kommissionens personal, som också påverkar Olaf, föreskriver Olafs budget för 2025 ytterligare fyra externa anställda för att övervaka flödet av medel till Ukraina.

Fördelar med översynen av budgetförordningen avseende bedrägeribekämpning

Från och med den fleråriga budgetramen efter 2027 kommer den reviderade budgetförordningen att stärka skyddet av EU:s budget, bland annat genom att i) utvidga tillämpningsområdet för systemet för tidig upptäckt och utslutning till att omfatta delad förvaltning, ii) säkerställa standardiserad elektronisk registrering och lagring av uppgifter om mottagarna av EU-finansiering och deras verkliga huvudmän i alla förvaltningsmetoder i ett enda integrerat it-system, och iii) införliva ett datautvinnings- och riskbedömningsverktyg i detta enda integrerade it-system, vars användning förblir frivillig tills en ny bedömning görs i slutet av den fleråriga budgetramen.

Andra anmärkningsvärda ändringar av budgetförordningen, som gäller sedan den 30 september 2024, omfattar möjligheten att utsluta följande enheter från EU-finansiering: i) verkliga huvudmän för enheter som konstateras befinna sig i en utslutningssituation, ii) enheter som motsätter sig kontroller eller revisioner som utförs av Olaf, Eppo eller revisionsrätten, iii) enheter som uppmanar till diskriminering, hat, våld eller kränker EU:s värden, om sådant agerande påverkar eller riskerar att påverka fullgörandet av rättsliga åtaganden negativt.

c. Begränsning av utgiftsfel

Åtgärder för att minska felnivån

Kommissionen har tagit fasta på parlamentets och rådets uppmaningar att vidta åtgärder för att minska felprocenten. Som parlamentet, rådet och revisionsrätten medger är komplexiteten i utbetalningen av medel en nyckelfaktor bakom risken för fel. Kommissionen vidtar därför särskilt åtgärder för att förenkla utgiftsreglerna.

När det gäller de **sammanhållningspolitiska fonderna** enades medlemsstaternas revisionsmyndigheter och kommissionen, på grundval av resultaten och rekommendationerna från revisionsrätten och parlamentet, i slutet av december 2024 om en handlingsplan för att förbättra programmyndigheternas kapacitet för upptäckt och kommissionen kommer att följa

upp dess genomförande. Kommissionen såg också över sin revisionsstrategi för en förstärkt tillsyn på plats av revisionsmyndigheternas arbete för perioden 2021–2027. Samtidigt fortsätter kommissionen att främja de mindre felbenägna **förenklade kostnadsalternativen** och den **finansiering som inte är kopplad till kostnader** under programmen 2021–2027, och att genomföra revisioner av program och på områden som anses vara förknippade med hög risk (t.ex. offentlig upphandling och statligt stöd).

Genomförandemodellen för den **gemensamma jordbrukspolitiken** 2023–2027 erbjuder en möjlighet till förenkling genom att göra det möjligt för medlemsstaterna att utforma de EU-finansierade insatserna för att tillgodose sina landsspecifika behov, och samtidigt uppnå målen på EU-nivå. Den nya gemensamma jordbrukspolitiken främjar också användningen av ny teknik⁴, vilket bör bidra till att komma till rätta med felet. Kommissionen kommer inte längre att fastställa någon felprocent för jordbruksutgifterna, eftersom den är resultatbaserad. I stället kommer kommissionen att gruppera den gemensamma jordbrukspolitikens utgifter i tre riskkategorier: låg, medelhög och hög, på grundval av en bedömning av huruvida de styrningssystem som inrättats av medlemsstaterna fungerar korrekt. Jordbruksutgifterna medför traditionellt låga risker och det finns inget som tyder på att detta skulle förändras med den nya genomförandemodellen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

När det gäller **finansiering för forskning och innovation** omfattar Horisont Europa ökad användning av förenklade finansieringsformer, såsom finansiering av projekt genom engångsbelopp och enhetskostnader, vilket kommer att minska den administrativa bördan för stödmottagarna avsevärt och därmed förväntas bidra till att minska felprocenten.

Slutligen ser kommissionen för närvarande över sin revisions- och kontrollstrategi för **instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete** för att minska den totala felprocenten och öka kontrollernas effektivitet. Ett av huvudmålen med översynen är att utveckla ett sunt och fokuserat riskprofilsystem för att bättre bedöma och hantera risken för fel, både på projekt- och enhetsnivå. I översynen behandlas också metoden för förhands- och efterhandskontroller som tillämpas inom ramen för instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete för att ytterligare öka deras förebyggande och korrigerande kapacitet samt för att förbättra exaktheten hos de uppgifter som genereras för riskprofileringen.

När det gäller **faciliteten för återhämtning och resiliens** har kommissionen upprättat ett robust system för kontroll och revision och anpassat det till sina egna erfarenheter, baserat på resultat och rekommendationer från revisionsrätten och parlamentet. Detta innebär en uppdatering av metoden för revisionsarbete för att skydda EU:s ekonomiska intressen, en förstärkning av kontrollerna av medlemsstaternas interna kontrollsystem på området för statligt stöd och offentlig upphandling samt ett stärkt samarbete inom kommissionen.

Utbyten mellan kommissionen och revisionsrätten om felnivån

⁴ Medlemsstaterna måste till exempel upprätta ett arealövervakningssystem, som använder data från Copernicus Sentinel-satelliter för att övervaka 100 % av de deklarerade jordbruksskiftena i realtid. Detta gör det möjligt för jordbrukare att ta emot varningar när jordbruksverksamhet eller jordbruksmetoder inte har genomförts (än). Jordbrukarna har sedan möjlighet att uppfylla kravet (om det fortfarande är möjligt) eller att ändra sin ansökan, vilket leder till färre fel.

Kommissionen noterar också att resolutionen om ansvarsfrihet uppmanar kommissionen och revisionsrätten att ”hitta en lösning för de olika strategierna innan ansvarsfrihetsförfarandet för 2024 inleds” och att ”fortsätta att samarbeta med revisionsrätten för att öka förståelsen, samstämmigheten och jämförbarheten för de två strategierna för de olika uppskattningarna av fel i unionens utgifter”.

Det är svårt att fullständigt anpassa revisionsrättens och kommissionens metoder till varandra på grund av institutionernas olika funktioner och uppdrag. Det är dock nödvändigt att båda institutionerna förstår skillnaderna. I detta syfte anordnade kommissionen och revisionsrätten i mars 2025 en rad **tekniska workshopp** för att främja en gemensam förståelse av respektive metoder och utforska potentialen för ytterligare förbättringar av kommissionens förvaltnings- och kontrollsystem. Som en uppföljning av dessa workshopp håller kommissionen för närvarande på att utarbeta en intern handlingsplan som syftar till att minska risken för fel i EU:s utgifter inom ramen för den fleråriga budgetramen och främja en gemensam förståelse med revisionsrätten för att fastställa felnivån. När det till exempel gäller utgifter för sammanhållningspolitiken kom kommissionen och revisionsrätten överens om att hålla ytterligare tekniska möten 2025 för att anpassa kvantifieringen av fel vid offentlig upphandling.

Kommissionen fortsätter också att samarbeta med revisionsrätten för att ta itu med skillnaderna i åsikter och tolkningar när det gäller faciliteten för återhämtning och resiliens. Den har ytterligare förtydligat hur villkoren för stödberättigande och begreppet dubbel finansiering inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens ska tillämpas. Kommissionen delar rådets önskan att inte införa ”nya regler eller mer restriktiva villkor för medlemsstaterna i efterhand”⁵, och noterar att en ändring av vägledningen om tolkningen av rättsliga begrepp halvvägs genom instrumentets genomförande skulle orsaka nya rättsliga och praktiska problem för medlemsstaterna.

3. EU-budgetens resultat och effekterna av faciliteten för återhämtning och resiliens

Kommissionen noterar rådets uppmaning att ”fortsätta bedömningen av hur EU:s budget presterat, vilket är ett mått på det sanna värdet för EU-medborgarna”, och att ”i tillämpliga fall, öka inriktningen på resultatbaserade prestationsindikatorer som kan kopplas direkt till EU:s åtgärder”⁶.

Kommissionen är fast besluten att se till att varje euro från EU:s budget används väl, i linje med reglerna och till förmån för den europeiska allmänheten.

Resultaten övervakas årligen genom förklaringar av programmets resultat. Dessa ingår i den årliga förvaltnings- och resultatrapporten, som innehåller de centrala resultatindikatorerna för 2021–2027 per utgiftsprogram. Av dessa indikatorer är 45 % resultatbaserade, vilket visar på en stark inriktning på resultat.

I december 2024 offentliggjorde kommissionen den andra konsekvensrapporten för gröna obligationer inom NextGenerationEU, som mätte de finansierade investeringarnas konkreta klimatpåverkan när det gäller växthusgasutsläpp som undvikits.

⁵ Se punkt 11.4 i rådets rekommendation om ansvarsfrihet.

⁶ Se punkt 5 i rådets rekommendation om ansvarsfrihet.

Genomförandemodellen för faciliteten för återhämtning och resiliens ger medlemsstaterna tydliga incitament för att ta itu med långvariga strukturella problem.

Det direkta ekonomiska stöd för genomförandet av reformer som erbjudits har lett till att genomförandet av de landsspecifika rekommendationer som rådet varje år utfärdar till varje medlemsstat har påskyndats. Generellt sett genomförs de landsspecifika rekommendationerna snabbare och i högre grad sedan faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades.

På sysselsättningsområdet innehåller till exempel nästan alla planer för återhämtning och resiliens, enligt revisionsrättens slutsatser⁷, reformer som tar itu med strukturella problem på medlemsstaternas arbetsmarknader. Dessutom bidrar många reformer på andra områden (t.ex. utbildning) till att främja högkvalitativ sysselsättning, kompetensutveckling och genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

Delmål och mål, som ett mått på framstegen i genomförandet av åtgärder i planer för återhämtning och resiliens, ger också en mycket detaljerad översikt över medlemsstaternas resultat under facilitetens livstid.

Kommissionen noterar parlamentets ståndpunkt att ”en övergång till en prestationsbaserad strategi med RRF som modell kräver att de många problem som identifierats vid dess genomförande åtgärdas och att data om dess fulla effekt utvärderas innan en sådan modell används”⁸.

I halvtidsutvärderingen av faciliteten för återhämtning och resiliens⁹ belystes områden där förbättringar kan göras, däribland det otillräckliga deltagandet av lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer, och svårigheter när det gäller att hitta en balans mellan detaljerade delmål och mål samt flexibilitet i genomförandet. I förberedelserna för nästa fleråriga budgetram drar kommissionen lärdom av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra program, samt identifierar bästa praxis och områden som kan förbättras för att ligga till grund för dess framtida strategi.

4. EU-finansieringens öppenhet

Öppenhet är en vägledande princip i förvaltningen av EU:s budget. Som exempel kan nämnas att systemet för finansiell öppenhet i dag innehåller en möjlighet att söka information om alla typer av mottagare under direkt förvaltning. Projektens mål och resultat finns på finansierings- och anbudsportalen. Tack vare översynen av budgetförordningen kommer kommissionens åtagande om öppenhet att utvidgas med nästa fleråriga budgetram. Systemet för finansiell öppenhet är tänkt att bli en central referenspunkt, med information om mottagare som offentliggörs **i alla förvaltningsformer**.

När det gäller finansiering till icke-statliga organisationer konstaterar parlamentet att revisionsrättens nyligen offentliggjorda rapport om insyn i EU-stöd till icke-statliga organisationer pekar på att även om kommissionen fullt ut uppfyller alla rättsliga skyldigheter

⁷ Punkt 20 i särskild rapport nr 10/2025.

⁸ Se punkt 11 – 2024/2019(DEC).

⁹ Halvtidsutvärdering av faciliteten för återhämtning och resiliens, SWD(2024) 70 final.

i fråga om öppenhet¹⁰ skulle detta kunna förbättras ytterligare. Kommissionen kommer att följa upp revisionsrättens rapport i enlighet med kommissionens svar.

Kommissionen medgav att vissa arbetsprogram som lämnades in av stödmottagare och som bifogades bidragsöverenskommelser omfattade specifik opinionsbildande verksamhet samt lobbyverksamhet som medför en risk för EU:s anseende. Även om kommissionen i sin rättsliga analys av avtalen drog slutsatsen att de berörda enheterna inte bröt mot skyldigheterna enligt avtalet eller uppförandekoden utfärdade kommissionen i maj 2024 intern vägledning för att hantera eventuella risker för EU:s anseende. Kommissionen uppdaterade också sin mall för förslagsinfordran för att säkerställa att framtida projekt kommer att följa denna vägledning. Trots avsaknaden av ett rättsligt krav på att lämna ut information om opinionsbildande verksamhet som finansieras genom bidrag till driftskostnader¹¹ främjar kommissionen dessutom öppenhet genom att proaktivt dela information om målen och resultaten av de projekt som finansieras på EU:s portal för finansiering och anbud. Slutligen måste företrädare av intressen som registrerar sig i EU:s **öppenhetsregister** och då anger att de inte företräder kommersiella intressen (den kategori där icke-statliga organisationer vanligtvis ingår) dessutom lämna information om sin lobbyverksamhet och ange sina huvudsakliga finansieringskällor, beloppet för varje bidrag över 10 000 euro som överstiger 10 % av deras totala budget samt bidragslämnarens namn.

I det fleråriga arbetsprogrammet för Life 2025–2027 har kommissionen inkluderat ytterligare skyddsåtgärder för att säkerställa att bidrag till driftskostnader inte medför krav på specifika och detaljerade verksamheter som är direkt inriktade på EU-institutionerna eller deras personal eller medlemmar, och som klargör att stödmottagarna behåller det fulla ansvaret för sina synpunkter. I ett uttalande som offentliggjordes den 1 april 2025¹² åtog sig kommissionen att se över öppenhetsreglerna och kraven på offentliggörande för stödmottagare enligt EU:s öppenhetsregister. Kommissionen har också åtagit sig att se till att medlemmarna i utvärderingskommittén för Life är oberoende och inte har några intressekonflikter. Medlemmarna måste underteckna förklaringar om avsaknad av intressekonflikter innan de genomför bedömningar av förslag, och riskreducerande åtgärder vidtas om intressekonflikter konstateras. Europeiska genomförandeorganet för klimat, infrastruktur och miljö (Cinea) kommer att se över urvalsförfarandet för medlemmarna i utvärderingskommittén för Life och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa fullständig öppenhet.

Stöd till verksamhet som rör utveckling och genomförande av politik förblir ett viktigt och legitimt finansieringsmål, i linje med de förordningar som reglerar vissa EU-finansieringsprogram som antagits av Europaparlamentet och rådet. Detta inbegriper att öka deltagandet av pluralistiska organisationer i det civila samhället.

Kommissionen erkänner också och kommer att följa upp parlamentets begäran om att göra resultaten av granskningen av bidragsavtal och andra kontrakt tillgängliga för den ansvarsfrihetsbeviljande myndigheten¹³.

¹⁰ Se punkt 23 – 2024/2019(DEC).

¹¹ När det gäller offentliggörande av information om mottagare, se artikel 38 i budgetförordningen.

¹² Kommissionens uttalande om Life-programmet.

¹³ Se punkt 21 – 2024/2019(DEC).

I den reviderade budgetförordningen införs slutligen i) en **skyldighet för bidragssökande (som omfattas av direkt förvaltning) att ange om de är icke-statliga organisationer** och ii) en **definition av icke-statliga organisationer**.

När det gäller **öppenhet inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens** måste medlemsstaterna rapportera om de 100 slutmottagare som får det högsta finansieringsbeloppet för genomförandet av åtgärder inom ramen för faciliteten. Kommissionen offentliggjorde ytterligare vägledning som en bilaga till sin årsrapport för 2024 om faciliteten för återhämtning och resiliens och påminde medlemsstaterna om deras skyldigheter. Efter parlamentets begäran begärde kommissionen, i samband med ansvarsfriheten för 2023, en förteckning från medlemsstaterna över namnen på de 100 slutliga enheter eller fysiska personer som har mottagit de största medlen inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens, inklusive entreprenörer och underleverantörer. Hittills [juni 2025] har kommissionen mottagit förteckningar från sex medlemsstater och överlämnat dem till parlamentet.

5. Kommissionens upplåningsverksamhet och nya egna medel

Kommissionen noterar parlamentets oro över nivån på utestående skulder från låneverksamhet och sårbarheterna när det gäller räntor som påverkar skuldnivån¹⁴. Sedan 2020 har kommissionen i grunden förändrat sin närvaro på internationella kapitalmarknader och gjort EU till ”**en av de största skuldemittenterna i Europa**”, vilket parlamentet vederbörligen påpekar. Kommissionen använder en blandning av kort- och långfristiga lånestrategier för att effektivt hantera räntor och återbetalningstider. Detta inbegriper emission av obligationer med olika löptider, vilket bidrar till att sprida återbetalningsskyldigheter över tiden. Tidsfristen för återbetalning av skulder inom ramen för NextGenerationEU sträcker sig till 2058, vilket ger EU en förlängd tidsplan för att hantera återbetalningar utan att orsaka betydande störningar eller äventyra den finansiella stabiliteten.

För att bättre hantera de finansiella risker som är kopplade till kommissionens upplåningsverksamhet och EU-budgetens exponering utvidgades den oberoende **riskchefens** roll i februari 2025 till att omfatta tillsyn över alla EU:s finansiella transaktioner och förvaltade tillgångar. I linje med bästa praxis inom finanssektorn fungerar riskchefen – tillsammans med en nyskapad ”riskhanteringsenhet” – nu som den andra försvarslinjen på företagsnivå för finansiell riskbedömning av finansiella transaktioner, helt oberoende av den första¹⁵.

Kommissionen delar uppfattningen att ”snabba framsteg mot nya egna medel är avgörande”. Under 2023 lade kommissionen fram ett förslagspaket om ändring av 2021 års förslag som är omfattande, ger tillräckliga intäkter, minimerar ytterligare bördor för medlemsstaternas budgetar och kan genomföras snabbt. Kommissionen arbetar också med andra förslag. Att införa nya egna medel kommer att kräva politisk vilja och engagemang från alla parter.

¹⁴ Se punkt 8 – 2024/2019(DEC).

¹⁵ Den första försvarslinjen är kommissionens avdelningar som förvaltar EU:s upplånings-, utlånings- och kapitalförvaltningstransaktioner samt budgetgarantier.

6. Utestående budgetåtaganden – *reste à liquider* (RAL) och åtgärder för att påskynda utnyttjandet av EU-medel

Kommissionen noterar att parlamentet i resolutionen om ansvarsfrihet ånyo uttrycker ”sin djupa oro över att de ackumulerade utestående åtagandena (RAL) har nått en rekordnivå på 543 miljarder EUR [...] i slutet av 2023”¹⁶.

Utestående åtaganden är belopp som har anslagits men ännu inte betalats.

Den icke återbetalningspliktiga delen av **NextGenerationEU** bidrog med 238,6 miljarder euro, vilket motsvarar nästan 44 % av de totala utestående åtagandena, varav de flesta kanaliseras genom faciliteten för återhämtning och resiliens. I detta avseende stöder kommissionen medlemsstaterna för att säkerställa ett snabbt och effektivt genomförande av deras planer för återhämtning och resiliens utan att sänka deras ambitioner eller försvaga kritiska åtgärder. Om åtgärder inte kan vidtas på grund av objektiva omständigheter får medlemsstaterna begära revideringar av sina planer för återhämtning och resiliens för att åtgärda flaskhalsar i genomförandet. Medlemsstaterna får också lämna in betalningsansökningar om endast vissa av delmålen och målen uppnås, vilket gör att medlemsstaterna kan få partiella utbetalningar som motsvarar de delmål och mål som redan har genomförts. Detta bidrar också till ett snabbt genomförande av planen för återhämtning och resiliens. I sitt meddelande *NextGenerationEU – Vägen fram till 2026* som antogs den 4 juni 2025 ger kommissionen medlemsstaterna vägledning för att se över och effektivisera sina planer för återhämtning och resiliens med tanke på att tidsfristen 2026 närmar sig. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att ta bort delmål och mål som inte kan genomföras senast den 31 augusti 2026 från sina planer för återhämtning och resiliens och föreslår befintliga och nya alternativ för att underlätta genomförandet.

Omkring hälften av de **utestående budgetåtaganden som kopplades till program inom den fleråriga budgetramen** i slutet av 2023 härrör från sammanhållningspolitiken och, i förlängningen, från medlemsstaternas genomförande av medel inom ramen för delad förvaltning.

Eftersom projekturvalet på plats uppgår till ungefär hälften av de tillgängliga anslagen för sammanhållningsprogrammen 2021–2027 förväntas det finansiella genomförandet också nå marschfart på kort sikt.

Den 1 april 2025 antog kommissionen lagstiftningsförslaget om **halvtidsöversynen av sammanhållningspolitiken** för att anpassa investeringsprioriteringarna till det föränderliga ekonomiska, samhälleliga och geopolitiska sammanhanget samt till de mer ambitiösa klimat- och miljömålen. Genom detta införs större flexibilitet och incitament (t.ex. en medfinansieringsgrad på 100 % för investeringar i bostäder, vattenresiliens, energiomställning, konkurrenskraft och försvar) för att underlätta en snabb resursanvändning i dessa förstärkta prioriteringar och därmed ytterligare påskynda utnyttjandet.

Den 22 april 2025 antog kommissionen nya **riktade ändringar av befintliga EU-finansieringsprogram** för att stödja snabbare, mer flexibla och samordnade investeringar i Europas försvarstekniska och industriella bas. De riktade ändringarna kommer särskilt att utvidga tillämpningsområdet för den **europiska plattformen för strategisk teknik (STEP)**

¹⁶ Se punkt 7 – 2024/2019(DEC).

till att omfatta försvarsrelaterad teknik och försvarsrelaterade produkter. Dessa lagstiftningsförslag, om de godkänns av medlagstiftarna, kommer också att påskynda genomförandet av EU-medel.

Kommissionen kommer att fortsätta att övervaka genomförandet av den övergripande nivån på utestående åtaganden. Den kommer även att fortsätta att föreslå nivåer för betalningsbemyndiganden som på ett adekvat sätt tillgodoser betalningsbehoven under de årliga budgetförfarandena.

7. Framtiden

I juli 2025 kommer kommissionen att lägga fram sitt förslag till nästa fleråriga budgettram.

Detta förslag kommer att ta hänsyn till rekommendationerna från parlamentet, rådet och revisionsrätten i samband med ansvarsfriheten.

EU:s budget, med över 50 utgiftsprogram och många regler och kriterier, hämmas för närvarande av komplexitet, vilket ökar risken för överlappningar, minskar öppenheten och leder till luckor i finansieringen av övergripande prioriteringar. Denna komplexitet gör det också svårt för stödmottagare, särskilt små och medelstora företag, att hitta och få tillgång till EU-medel, vilket kan leda till utgiftsfel.

En enklare EU-budget skulle underlätta tillgången för alla stödmottagare, göra genomförandet snabbare samt öka dess kvalitet och intressenternas deltagande.

Genom att rationalisera den finansiella miljön, eliminera överlappningar och erbjuda en gemensam ingång till EU-finansiering för stödmottagare kan den administrativa bördan, förseningarna och felen minskas avsevärt. Detta kommer i slutändan att förbättra hur EU:s budget används och göra den mer effektiv och ändamålsenlig när det gäller att uppnå dess mål.

* * *